

Over dammen for å lære

Tre av USAs fremste spesialister kom i juni ens ærend til Det odontologiske fakultet i Oslo for å lære transplantasjonskirurgi av norske kolleger.

Det er den norske kjeveortopeden Bjørn Zachrisson og den danske oralkirurgen Jens Andreassen som har gjort metoden kjent for tannlegene fra Seattle. De har forelest både i USA og i flere andre land om transplantasjonsteknikken som ble utarbeidet av Olav Slagsvold og Bjørn Bjercke for mer enn 40 år siden.

Det dreier seg om autotransplantasjon av premolarer med uavsluttet rotutvikling. En operasjonsform som viser seg å gi vellykket resultat i over 90 prosent av tilfellene. Også på lang sikt. Implantatkirurgene i Seattle har i likhet med mange andre spesialister i USA, lenge vist interesse for å lære hvordan det gjøres. Og dermed tok de seg sannelig tid til å reise den lange veien for å være til stede ved to operasjoner i Oslo en dag i juni. Det er det mange som har hatt lyst til, men ingen har gjort det tidligere. Derfor er det grunn til å se på begivenheten som en milepæl.

Det er oralkirurgene Bjørn Album, som har 1 500 slike operasjoner bak seg, og Hans Haanæs, mangeårig leder for kirurgisk avdeling, som er lærere. I Oslo foretas slike operasjoner to-tre ganger i uken. Pasientene kommer fra hele landet, selv om de fleste kommer fra nærområdet ved fakultetet i Bergen utfører de tilsvarende operasjoner, men ikke i samme utstrekning. Dessuten er det enkelte privatpraktiserende kirurger som gjør det.

Første pasient på operasjonsbordet denne dagen er en 10 år gammel jente, som skal få flyttet to tenner fra overkjeven ned i underkjeven. Det er gjort i god tid før lunsj. Og lunsjpausen bru-

Bjørn Album og Hans Haanæs (de to med hansker) opererer, mens David Mathews, Stig Osterberg og Jim Janakievski følger med. Bjørn Zachrisson er gjemt bak Bjørn Album.

ker nordmenn og amerikanere til å diskutere det som har funnet sted. Og så er det på'n igjen.

Den neste pasienten er også en 10 år gammel jente. Hun har en skadet fortann i overkjeven. Den skal nå erstattes med en molar fra underkjeven. Denne operasjonen er også Tidende vitne til, så det begynner å bli folksomt og mange grønnkledde på operasjonstuen. Men jenta er lagt i full narkose, og kirurgene jobber tilsynelatende uforstyrret, mens amerikanerne prøver å få med seg alt som skjer, og dokumenterer grundig ved å fotografere hvert minste ledd i operasjonen.

Det gjelder å få med seg alt mens anledningen er der. Snart reiser de tilbake, for å sette i gang selv.

– Når vil den første pasienten få autotransplantasjon i Seattle, Stig Osterberg?

– Det blir så snart det dukker opp et tilfelle der dette er den beste måten å behandle på. Akkurat når det blir, vet vi ikke. Men det blir nok ikke så lenge til. Nå skal vi først og fremst hjem og

gjøre det kjent at vi har tilegnet oss og kan tilby denne metoden, så får vi se når den første pasienten dukker opp. Vi har ingen på vent per i dag.

– Føler dere at dere har lært nok nå til å kunne gjennomføre en slik operasjon?

– Ja. Det er ikke så veldig komplisert kirurgi det er snakk om. Men for å lære er det nødvendig å observere. Dette er ikke noe man kan lese seg til. Derfor har det vært veldig nyttig å være til stede og se hvordan det gjøres, hvilke instrumenter som brukes; ganske enkelt hva som skjer og hvordan man går frem, steg for steg.

Som norsk tannlege kan man godt være litt stolt av at tre verdensberømtheter innenfor odontologien fant det verdt å ta turen til Norge for å lære. De som var her er Dr. David Mathews, som er en av USAs mest kjente periodontister. Han er, i følge Bjørn Zachrisson, medlem av det som regnes som verdens beste interdisiplinære tannlege-team sammen med protetikeren Frank Spear og kjeveortopeden Vincent Kokich.

Sammen med ham var dr. Stig Osterberg, som har vært professor ved universitetet i Seattle i en årrekke. Og der han har publisert mange vitenskapelige artikler, blant annet sammen med Jon Årtun, mens sistnevnte var professor i kjeveortopedi i Seattle. I dag er Osterberg i privat praksis, men stadig aktiv

som kursgiver og forfatter av kliniske artikler. Yngstemann i trekløveret som kom til Oslo for å lære, er dr. Jim Janakievski. Han er spesialist i både periodonti og protetikk, og er den som omtales som fremtiden av de tre. Også han var ansatt ved universitetet i Seattle,

men arbeider nå i praksisen til førstnevnte, David Mathews.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi

Fortsatt forbud mot markedsføring av implantat-systemer i Sverige

Det svenske Läkemedelsverket besluttet tidlig i juli at Nobel Biocare fortsatt ikke får markedsføre implantatsystemene NobelDirect og NobelPerfect før instruksjonene til brukerne er komplettert.

Høsten 2006 truet Läkemedelsverket med å innføre salgsforbud mot tannimplantatet NobelDirect og det nært beslektede NobelPerfect hvis ikke produsenten kunne presentere en plan for hvordan problemet med unormal bennekbrytning ved bruk av disse implantatsystemene skulle håndteres. Nobel Biocare har hevdet at systemene er sikre – forutsatt at instruksjonene følges.

Läkemedelsverket har nå gransket firmaets plan for forbedring av informasjonen om NobelDirect og NobelPerfect. Läkemedelsverket mener at brukerinstruksjonene må kompletteres ytterligere, utover de tiltak som Nobel Biocare foreslår, før implantatsystemene kan markedsføres aktivt.

Ekspertene advarer

I et innlegg i Dagens Nyheter advarer Läkemedelsverkets eksperter Björn Klinge (professor i parodontologi ved Karolinska instituttet, Per-Olof Glantz

(professor emeritus i oral protetikk, Malmö) og Per Åstrand (docent i oral kirurgi ved universitetssjukhuset i Linköping) mot farlige tannimplantater.

I innlegget hevder ekspertene at implantater godkjennes og markedsføres uten at vitenskapelige tester er gjennomført, siden det i følge EUs regelverk holder at produsenten kan henvise til gode resultater fra et eller flere liknende produkter. De tre mener at pasientene med dette, helt uvitende, blir forsøkskanniner for nye tannimplantater.

Slik regelverket er i dag lever de fleste pasienter og mange tannleger i troen på at implantatene og behandlingsmetodene som markedsføres er vel utprøvd over lang tid, og med gode behandlingsresultater, mens dette ofte ikke er tilfellet. Dette er fullstendig uakseptabelt, i følge ekspertene, som i innlegget forlanger at regelverket endres.

Ellen Beate Dyvi